

være bekendt, at vore fraskilte Folkefæller, naar de efter saa mange Aars Adskillelse vender tilbage hertil, finder langt daarligere politiske og forfatningsmæssige Vilkaar end dem, de har, hvor de nu kommer fra. Man har jo adskillige Gange revet mig i Næsen — jeg har vist set og hørt det nogle Hundrede Gange baade i Pressen og paa Møder —, at jeg var saa glad ved Grundloven af 1915, at jeg endogsaa citerede Brorson. Ja, det er rigtigt, jeg var glad ved det Fremskridt, der den Gang blev naaet, nemlig at vi fik den privilegerede Valgret afskaffet. Men dermed er ikke sagt, at det burde være Forfatningshistoriens sidste Ord. Det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) sagde, at mod en videregaaende Grundlovsforandring talte, at det var saa kort Tid, kun 4½ Aar siden, vi havde faaet den nye Grundlov, og kun 1½ Aar siden, den traadte i Kraft. Men er det ærede Medlem da ikke klar over, hvad det er for 4½ Aar, hvad det er for 1½ Aar? Er det ærede Medlem ikke klar over, hvad det er for 7 Aar, der ligger mellem den Oktoberdag, den 23. Oktober 1912, da det ærede Medlem indbragte sit Grundlovsforslag, som den Gang var et betydningsfuldt Fremskridt, og som vi fra vor Side trods videregaaende Ønsker hilste med stor Glæde. Hvad de 7 Aar har været for Verdensudviklingen og for vort eget Land, det maa det ærede Medlem for Assens-Kredsen, det maa intet Medlem i denne Sal, ingen i vort Folk overse. Og det berører netop i høj Grad vore fraskilte Landsmænd, som nu skal vende hjem. Thi i 1915 levede Sønderjyderne endnu under det gamle preussisk-tyske Autokrati, de levede under den preussiske 3-Klasse-Valgret, de levede under den næsten uindskrænkede Militarisme og det værste Bureaukrati, og de led derunder. Jeg var glad ved det Fremskridt, vi naaede den 5. Juni 1915, da vi fik den privilegerede Valgret afskaffet. Maaske vil ærede Medlemmer erindre, at jeg netop den Dag, den 5. Juni 1915, udtalte mit Haab, som alle Danskes Haab, om en Genforening, og det stod for mig som en utaaelig Tanke, at Sønderjyderne, naar de en Gang — jeg kunde ikke vide, at der kun skulde være faa Aar dertil — vendte tilbage til deres gamle Land, saa skulde møde et Land med privilegeret Valgret, de, der skiltes fra os, da vi endnu havde 5. Juni-Grundloven. Derfor var det mig en stor Glæde, at vi fik den privilegerede Valgret afskaffet. Af en lignende Grund var jeg

særdeles glad ved og medvirkede til, at vi Aaret efter fik den Retsreform, som nu er traadt i Kraft. Det var mig en utaaelig Tanke, at Sønderjyderne, naar de vendte hjem til Danmark, skulde finde et Rets-system fra Enevældens Tid, de, der kom fra et Tyskland, som, trods al sin Reaktion, dog havde et moderne Retssystem. Men, ærede Medlemmer, hvad er der ikke sket nu i det sidste Par Aar paa dette Omraade! Nu kommer de danske Sønderjyder fra en helt anden Forfatning, derfor trænges der nu til langt større Fremskridt. Og hilste jeg i 1915 det Fremskridt, vi den Gang naaede, med at citere Brorson, saa skal jeg love det ærede Medlem for Assens-Kredsen, at kommer vi videre, skal jeg nok citere Kingo. (Klaus Berntsen: Og Grundtvig! ham glemte De). Grundtvig har jeg nu citeret saa mange Gange.

Men vi maa i dette Øjeblik meget videre, end vi kom i 1915, netop af nationalpolitiske Grunde. Der er i den senere Tid talt umaadelig meget om det ønskelige i Flensborgs Tilknytning til Danmark. Ærede Medlemmer kender vist godt min Stilling. Jeg har altid været en Ven af, altid holdt paa Ønskeligheden af, at Flensborg sammen med de stadig dansk-talende Sogne i 2den Zone kom tilbage til Danmark. Det er ikke noget nyt for mit Vedkommende. Jeg behøver ikke at sige, som jeg har set det ærede Medlem for Æbeltoft-Kredsen (N. Neergaard) og for nylig det ærede Medlem for Guldager-Kredsen (Slebsager) sige, at de i Begyndelsen stod tvivlende overfor Flensborg, men senere er kommet til den Overbevisning, at umaadelig meget talte for, at vi skulde have Flensborg med. Jeg har altid været stærkt stemt for, at Flensborg skulde komme tilbage til Danmark. Ja, jeg ser nogle ærede Medlemmer smile og ryste paa Hovedet, men jeg maa maaske deroverfor gaa tilbage til min allerførste politiske Ungdom. Jeg ved ikke, om det ærede Medlem for Københavns daværende 11te Valgkreds (Sigvald Olsen) er til Stede — jeg ser ham ikke i dette Øjeblik —, han kunde maaske erindre, at der netop i Aar for 30 Aar siden — det var den Vinter, der var tyske Rigsdagsvalg, da Undtagelseslovene stod for Fald — holdtes et Møde i Rømersgade, det første socialdemokratiske Møde, tror jeg, hvor jeg optraadte offentligt. Dér drejede det sig om Flensborgs Stilling, og jeg talte ivrigt for, at Danske og Socialdemokrater i Flensborg maatte forene deres Stemmer